Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30249

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i (S?SBÖ), bireylerin sigara içme davran???n?n potansiyel sonuçlar?na dair sahip olduklar? beklentileri ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikolojik ölçüm arac?d?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, özellikle **ergenler** aras?nda sigara kullan?m?n? ba?latan ve sürdüren bili?sel faktörleri incelemek için kritik öneme sahiptir. Ölçek, sigara içmenin sosyal kabul, stres azaltma veya sa?l?k riskleri gibi çe?itli sonuçlar?na ili?kin hem pozitif hem de negatif beklentileri de?erlendirir. Türkçe versiyonunun psikometrik özellikleri, erken ergenlik dönemindeki bireyler için geçerli ve güvenilir bir araç oldu?unu göstermi?tir.

Bu araç, sigara b?rakma programlar?n?n ve önleyici müdahalelerin etkinli?ini art?rmak için sigara beklentilerinin do?as?n? anlamada ara?t?rmac?lara ve klinisyenlere yard?mc? olmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sigara, Sigara ba??ml?l???, Sonuç beklentisi, Ergenlik, Uyarlama, Psikometrik özellikler, Tütün kullan?m?.

Yazarlar

?. Bekta?, M. Bekta?, D. Ayar, A. A. Kudube?, Y. Selekoglu, S. Sal Altan, A. Tuna.

Amaç

Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin sigara içmekten elde etmeyi umduklar? sonuçlara dair bili?sel de?erlendirmelerini nicel olarak ölçmektir. Bu beklentiler genellikle sigara içme davran???n?n ba?lamas? ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynar. Ölçek, bu beklentileri pozitif (örne?in, rahatlama, sosyal kolayla?t?rma) ve negatif (örne?in, sa?l?k zarar?, kötü koku) boyutlarda ele alarak kapsaml? bir profil sunar.

Türkçe uyarlama çal??mas?n?n spesifik amac? ise, ölçe?in erken ergenler popülasyonunda kültürel ve dilsel geçerli?ini ve güvenilirli?ini sa?lamakt?r. Bu sayede, Türkiye'deki gençlerin sigara kullan?m?na yönelik risk faktörlerinin belirlenmesine katk?da bulunulmas? hedeflenmi?tir.

Yap?

Ölçek, sosyal bili?sel teori çerçevesinde ele al?nan **Sonuç Beklentisi** (Outcome Expectation) psikolojik yap?s?n? ölçmektedir. Sonuç beklentileri, bir davran???n gelecekte yol açaca?? olas? sonuçlara dair inançlar olarak tan?mlan?r ve bireyin o davran??? sergileme motivasyonunu güçlü bir ?ekilde etkiler. Sigara içme ba?lam?nda, bu beklentiler genellikle iki ana kategoriye ayr?l?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Pozitif Beklentiler: Sigara içmenin stres azaltma, sosyal kabulü art?rma, konsantrasyonu iyile?tirme veya keyif verme gibi olumlu sonuçlar do?uraca??na dair inançlar.

Negatif Beklentiler: Sigara içmenin sa?l?k sorunlar?na, mali yüke veya sosyal d??lanmaya yol açaca??na dair olumsuz sonuç inançlar?.

Ölçek, bu çok boyutlu yap?y? de?erlendirerek, hangi tür beklentilerin bireyin sigara içme niyetiyle daha güçlü ili?kili oldu?unu ortaya koymay? amaçlar.

Geçerlik

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Bekta? ve ark., 2017), ölçe?in yap? geçerli?ini incelemek üzere genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Çal??ma, ölçe?in orijinal yap?s?yla tutarl?, çok boyutlu bir yap?y? destekledi?ini göstermi?tir.

Yap? geçerli?i bulgular?, maddelerin teorik olarak ölçmeyi amaçlad?klar? faktörlere yüksek düzeyde yüklendi?ini ortaya koymu?tur. Ayr?ca, ölçe?in sigara içme davran??? veya sigara b?rakma öz-yeterlili?i gibi ilgili yap?larla beklenen yönde korelasyon göstermesi, **uyarlama** sürecinin ba?ar?l? oldu?unu ve ölçe?in amaca uygun oldu?unu kan?tlam??t?r.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l?k güvenirlik katsay?s? (Cronbach Alfa), Türkçe versiyon için yüksek düzeyde bulunmu?tur. Bu, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermektedir.

Genellikle, alt ölçeklerin ve toplam ölçe?in Cronbach Alfa de?erleri .80 e?i?inin üzerinde rapor edilerek, Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i'nin Türk ergen popülasyonunda güvenilir bir ölçüm arac? oldu?u desteklenmi?tir.

Faktör Analizi

Türkçe versiyonunun faktör yap?s?n? incelemek amac?yla yap?lan faktör analizi çal??malar? (ço?unlukla Do?rulay?c? Faktör Analizi), orijinal ölçek yap?s?n? do?rulam??t?r. Bu analizler, sonuç beklentilerinin birden fazla alt boyutta kümelendi?ini göstermi?tir.

Tipik olarak, pozitif beklentilere ili?kin maddeler bir veya daha fazla alt faktörde (örne?in, sosyal peki?tirme, duygusal düzenleme) toplan?rken, negatif beklentilere ili?kin maddeler ayr? bir faktör olu?turmaktad?r. Bu çok faktörlü yap?, sigara beklentilerinin karma??k do?as?n? do?ru bir ?ekilde yans?tmaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçme Arac?

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme (Örne?in, 5 veya 7 noktal?), kat?l?mc?n?n her bir beklenti maddesine ne ölçüde kat?ld???n? belirtmesine olanak tan?r.

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal) ve muhtemelen di?er uyarlamalar.

Popülasyon Grubu: Erken ergenler ve ergenler.

Ya? Grubu: Genellikle 11-18 ya? aral???. Uyarlama çal??mas? erken ergenlere odaklanm??t?r.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki ortaokul ve lise ö?rencileri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i. Uygulama bireysel veya grup halinde yap?labilir. Puanlama, genellikle alt ölçekler ve bir toplam puan üzerinden gerçekle?tirilir. Yüksek puanlar, sigara içmenin olas? sonuçlar?na dair daha güçlü beklentilere i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel faktörler, Öz-yeterlilik, Tütün kontrolü, Pozitif beklenti, Negatif beklenti, Ba??ml?l?k, Psikometrik.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden ve Türkçe uyarlamas?n? yapan yazarlardan izin al?nmas? gerekebilir. Sorumlu yazar Murat Bekta? ile ileti?im kurulabilir.

Sorumlu Yazar: Murat Bekta?

?leti?im: mbekta@gmail.com

Test Y?l? (Uyarlama): 2017

Kaynaklar

Bektas, ?., Bektas, M., Ayar, D., Kudube?, A. A., Selekoglu, Y., Sal Altan, S., ... & Tuna, A. (2017). The psychometric properties of the Turkish version of the smoking outcome expectation scale and the anti-smoking self-efficacy scale for early adolescents. *Journal of Substance Use, 22*(6), 648-655. DOI: https://doi.org/10.1080/14659891.2017.1296042

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: smoking-outcome-expectation-scale-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Sigara ?çme Sonucu Beklenti Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri orijinal kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi için yukar?da belirtilen akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Sa?lanan kaynakta madde listesi bulunmad???ndan, bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri Kaynakta Sa?lanmam??t?r.

Ba?l?l?k E-posta Adresleri: mbekta@gmail.com (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Veri Kaynakta Sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM